„БРАНИК“ ИЗЛАЗИ
на целом табаку
уторником, четвртком и суботом.

Претплата и огласи
шаљу се на администрацију,
а рукописи
уредништву „Браника“ у Нови Сад.

Уредништво и администрација „Браника“ налази се у кући г. Л. Дунђерског, у дунавској улици бр. 15.

Рукописи се не враћају

БРАНИК

ОРГАН СРПСКЕ НАРОДНЕ СЛОБОДОУМНЕ СТРАНКЕ

ЦЕНА ЈЕ „БРАНИКУ“:
на годину: ф. 12 или 30 дин.
на по године: ф. 6 или 15 дин.
на четврт године: ф. 3 или $7\frac{1}{2}$ дин.

Поједини бројеви стају 10 нов.

ОГЛАСИ
рачунају се 6 нов. од реда ситних слова.
За жиг се плаћа сваки пут 30 нов.

Број 96. У Новом Саду, у четвртак 15. (27.) августа 1896. Год. XII.

Руски цар у Бечу.

Први пут као крунисани цар руски полази Николај II., да обиђе европске дворове, а први, коме ће цар на том свом путу свратити, то је Њ. В. цар и краљ Фрања Јосиф. Путовање руског цара је свакако догађај, о ком се у политичком свету много говори и комбинира. Распоред садашњег путовања царева је пак такав, да му се мора приписати политички значај, што нарочито важи за посету Николаја II. у Паризу.

Руски владари ретко долазе у Беч; од последњег састанка нашег владара са пок. царем Александром III. у Скрњевицама, однošај између Беча и Петрограда био је охладнео, а то је свакако имало утицаја и на лични додир оба владара. Касније су наступиле прилике, које су неко време проузроковале озбиљну запетост између Русије и Аустро-Угарске, а та је запетост била створена политиком аустро-угарске дипломације на Балканском Полуострву, одакле се сасвим хтео да истисне руски утицај. Та политика против Русије нашла је плодна земљишта у Бугарској, која је под Стамбуловљевим режимом била слепо средство против Русије.

Ово неприродно стање ствари није се могло дуго одржати, и ми видимо, да је на Балканском Полуострву наступио значајан обрт у корист Русији. Та околност је морала реаговати и на положај у Европи, те је заиста нешто и попустила она запетост, која је била овладала између Русије с једне, и тројног савеза с друге стране. Нарочито се пак побољшао однošај између Аустро-Угарске и Русије. Посета цара Николаја II. у Бечу, истина, нема баш оноликог политичког значаја, колико би то желели можда у Бечу и Будимпешти, али та је посета ипак знак, да данас између бечкога и петроградскога двора владају пријатељски однošаји, што свакако ипак мора утицати и на однošај Аустро-Угарске према Русији.

Млади цар руски је одмах при ступању свом на престо показао, да је задахнут мирољубивим духом, као што му је био и отац. Према оном важном положају, који заузима Русија у европском концерту, та је мирољубивост руског цара од велике важности, јер данас Русија решава о миру или рату, као што је некад решавао Наполеон III. Са тога гледишта, дакле, посете руског цара по европским дворовима имају свога значаја, јер је то знак, да за сада нема опасности по европски мир.

Неки листови су тумачили као нарочито значајну околност то, што цар Николај II. прво свраћа у Беч. Тумачило се то као неко приближење Русије тројном савезу. Но то беху и сувише оптимистична тумачења, која су петроградски листови одмах свели у прави колосек, те изјавили, да цар Николај II. прво посећује Његово Величанство цара и краља Фрању Јосифа као рођака царице Александре Феодоровне, а друго као доајена међу владарима на европском континенту. Становништво града Беча се заједно са нашим узвишеним владалачким паром спрема, да што сјајније дочека самодршца целе Русије. Бављење цара Николаја II. у Бечу можемо сматрати као залогу за боље однošаје између наше монархије и Русије, који се однošаји више пута реметили због политике наше дипломације на Балканском Полуострву.

Добар однošај између Аустро-Угарске и Русије јемчи и за одржање мира, с тога је желети, да тај добар однošај буде што трајнији. То ће пак бити могуће само тако, ако наша дипломација не буде увек у Русији гледала неког баука, него ако јој изиђе на сусрет са више поверења. Русија је у толико случајева већ показала, да нема никаквих освајачких тежња на Балканском Полуострву, као што јој се то често подмеће. Приближење Русији учинило би излишним и тројни савез, од кога има користи само Немачка, а наша монархија има само штете.

Састанак нашег владара са руским царем може да буде почетак, да они добри однošаји, који владају између обе владалачке куће, Хабсбуршке и Романове, завладају и између Аустро-Угарске и Русије.

△.

Конференција српске народне слободоумне странке.

Као што смо већ јавили, држана је јуче велика конференција наше странке, ради држања погледом на предстојеће изборе за државни сабор.

Била је то ретка конференција, и по спољној слици својој и по важности рада свога. Одзив је био вапредан, тако, да је превазишао сва очекивања. Од Новосађана су дошли готово сви, који су добили позиве на конференцију, али што је главно, са стране су дошли многобројни одлични чланови странке. Особито беху у великом броју дошли наши народни свештеници, Сентомашани и Шајкаши, Госпођинчани. Који су спречени били лично доћи послали су — са врло незнатним изузетком — опширне писмене извештаје. Многи су чланови пак телеграфски исказали своје мишљење и поздравили рад конференције.

Одиста узвишен осећај рађао се при погледу овога сакупљеног збора. Било је ту Срба готово из свију изборних места и срезова српских, и из свију сталежа, било је бораца, који су оседели у борби народној, а било је и дичне омладине наше. А све су те родољубе разна доба, сталежа и места спајали родољубиви осећаји, и радост и одушевљење због свести народне, која се тако јасно манифестовала и при овој конференцији.

После 10 сах. отворио је конференцију председник др. Мих. Полит-Десанчић, поздравио је радосно присутне, многобројно искупљене чланове и изложио чега је ради конференција ова сазвана.

За тим је секретар странке, др. Бранислав Станојевић у дугоме говору изнео сав досадањи рад и све припреме странке за изборну борбу. После тога отворила се дебата. Морамо истаћи, да су сви говори били стварни и објективни, прожмани правим родољубљем, а цело саветовање достојанствено. Конференција је једнодушно донела закључке, којима је обележила своје становиште. Ти се закључци неће за сада износити на јавност, него ће се доставити другоме крилу српске опозиције како би се могла издати заједничка резолуција за Србе бираче. За сада можемо само толико рећи, да је једнодушно решено: Напуштање пасивитета и ступање у активну изборну борбу; истицање Срба кандидата само с народносним програмом; изборни компромиси са опозиционим мађарским странкама, на име с пучком странком. Резолуција обухвата све стране изборне борбе, заједно с организацијом. За то је изабран и један акциони одбор од 35 чланова.

Саветовање је трајало до после 1 сах. по подне, када се чланови с највећим одушевљењем разиђоше. У $1\frac{1}{2}$ сах. био је заједнички ручак у дворници хотела код царице Јелисавете. Узвишено расположење и одушевљење владало је и овде. Пале су многе дивне здравице, а песма је песму стизала. Председник странке био је и при доласку и при одласку предметом бурних овација. Сакупљени чланови телеграфски су поздравили уредника „Браника“ г. Николу Јоксимовића, који је сада у Абацији — са жељом, да се опорављен и оснажен, и телом и душом, врати у средину њихову.

Већина чланова отпутовала је синоћ железничким влаком. Секретар странке изишао је на станицу, да их у име централног одбора испрати и при поласку поздрави. Остали чланови провели су вече у пријатељскоме кругу, и опет у разговору о народним стварима, а нарочито о изборима.

Јучерашња конференција оставиће трајне успомене код свију, који су на њој били, јер се сви разишли одушевљени, и у нади за лепшу будућност народну.

Верење на Цетињу.

— **Политичке комбинације.** Цела европска штампа бави се верењем кнегињице Јелене са принцом Напуљским, и, с малим изузетком, сви листови приписују овој вередби политички значај. Већина мишљења кулминира у томе, да се Италија овим верењем приближава Русији, а неки иду чак тако далеко, да говоре, да ако Италија и не иступи из тројног савеза, али да она више неће обновити уговор о тројном савезу. Штампа тројног савеза одлучно устаје против ове последње тврдње и доказује, да удаја црногорске кнегињице за италијанског престолонасљедника не може имати тако далека замашаја. Баш то упорно одрицање политичког значаја ове веридбе јесте доказ, да се у Бечу и Берлину боје да Италија не пође другим путем, што би начинило онда илузорним и савез Немачке и Аустро-Угарске. Један италијански државник је отворено рекао, да ће се удадбом кнегинице Јелене за италијанског престолонасљедника однošај између Италије и Русије побољшати, а да ће кнегињица донети свом мужу дар, који ће у целој Италији бити примљен с највећом благодарношћу: повратиће им посретством Русије синове, што чаме у ропству код краља Менелика. Уједно се Италијанци надају, да ће Русија посредовати сада код Менелика и зато, да се склопи што часнији мир за Италију. Уз то би цар Никола порадио и на том, да се Италија измири с Француском, коју је Криспијева политика отуђила. Ето то су наде, које Италија гаји у очи свадбе свог будућег краља са црногорском кнегињицом.

С друге стране очекује се једна важна промена у унутрашњој политици Италије. Познато је, да је папа бацио цркве-

ЛИСТАК.

ПУТНЕ УСПОМЕНЕ

од

ДРА МИХ. ПОЛИТА-ДЕСАНЧИЋА.

VIII.

У Атини и Солуну г. 1895. (пролеће).

(Наставак).

Од мога сапутника дра Марковића чујем, да се у нашем хотелу налази и др. Кајзл, познати младочески посланик на бечком царевинском већу. Посетим га, али га не нађем у његовој соби, те оставим своју посетницу. Он ми врати посету. Кајзл ме ослови чески, али ја му одговорим руски, на што он прихвати конверзацију на руском језику. Већина младоческе интелигенције — што им служи на хвалу — говори руски. У вече на ручку (управо на вечери) упознам се с његовом младом, лепом супругом, ватреном Ческињом. Сирота млада жена тужила се, како је страдала од морске болести, пошто су путовали дугим морским путем из Трста у Крф, па оданде у Патрас.

За време мога бављења у Атини није било седница грчкога парламента, али ја сам разгледао дворану парламента, која је лепа и готово тако велика, као посланичка кућа у Пешти. Показана су ми седишта свих знаменитих посланика, па и славнога сада већ умрлога Трикуписа.

Други дан Ускрса чули смо, да ће један грчки посланик на Акрополису после подне држати народу беседу. То је било за нас интересантна ствар. Други дан Ускрса је у Атини као нека слава на Акрополису. Ту врви свет, па се као на вашару продају свакојака јестива, разне посластице. После подне упутимо се, ја и мој сапутник др. Марковић, Акрополису. То је било по други пут, што сам ишао на Акрополис. Први дан кад сам био, тамо није било много света, па сам могао све на тенани разгледати, а други дан сам ишао да видим славу. Пошли смо другим путем него што се обично иде на Акрополис. Узмемо пут, што води поред Зевсова храма и славолука Адријанова. То је пут на другој страни Атине, тако рећи иза леђа Акрополиса. То је као неко предграђе Атине. Ту има доста крчми и кафана, где се народ забавља и весели. Дођемо тим путем до Акрополиса. Било је толико света, да се једва могло пролазити па степеницама, што воде у Акрополис, па и у самом Акрополису било је сијасет света. Но оно што смо ми очекивали није се збило. Није дошао грчки посланик да држи говор народу.

Ко је у Атини, тај наравно треба да прави излете у околицу. Мој млади сапутник је и без мене одлазио у најближу околицу. Једнога јутра попео се на највиши брег, што је у непосредној близини Атине, на брег где је на врху манастир св. Ђурђа. Договоримо се да правимо излет у Коринт, куда из Атине иде железница. Но дознали смо да би из данашњега Коринта до старога Коринта морали се подуго возити на коли и да се истога дана не би могли вратити у Атину. Зато ту партију напустимо. Него се договоримо да учинимо излет у Елеусис или као што га данашњи Грци изговарају Елевсис. Познате су из старога века знамените светковине елеусиске, које су у старих Јелина држане у пролеће и у јесен са великим литијама. Јесење светковине или славе трајале су пуних девет дана.

Погодимо фијакер из Атине, који ће нас возити у Елеусис. Пут траје преко два сата. Изађосмо изван Атине, и прођемо поред атинске мале реке, из старога века познати Илисос. Та река данас особито лети изгледа као какав поток. Прођосмо поред Колоне, место рођења славнога Ескила, али од тога места једва да има трага: расту сада туда дебеле маслине. Ишли смо оним путем, који се у старом веку звао „свети пут“ јер су туда ишле литије за славу у Елеусис. Заиђосмо десно у планину, од куда се Атина и Акрополис више не виде. Дођосмо до некога старога манастира, који је од земљотреса страдао, и кога су тада оправљали. Разгледамо манастир и ћелије, питамо: А где су калуђери? „Ефиген“ (побегли) рече нам човек, који нас је водио. Дођосмо напослетку у Елеусис.

Положај Елеусиса је диван. Лежи међу горама, а напред је историјски знаменит залив Саламински, где су Грци 23. септ. 480. године пре Христа тако славну победу одржали над флотом персијском. На висини места Елеусиса леже руине негдашњега славнога храма, а мало даље има и руина од некога грчкога позоришта. Те руине заузимају тако велики простор, да су готово веће него читав форум у Риму. Него поред тих руина из старога века има и руина из турскога доба. Но на тим руинама види се турско варварство. У једној таковој турској руини, у једној разрушеној кући видим узидано једно парче дивнога грчкога стуба.

ну клетву на Савојску владалачку кућу, но папа Лав XIII. је сада веома задовољан, што ће једна православна принцеза прећи у римокатоличку веру, те је помирљивије расположен према Савојској кући. Говори се, да ће руски цар и кнез Никола доћи ове јесени у Рим, те да ће покушати да измире Савојску кућу с папом; уз то се мисли, да ће цар Николај II. пристати, да се у Петрограду установи папска нунцијатура, а у Ватикану да ће бити стално руско посланство. Већ спомињу монсињора Замезија као будућег папског нунција у Петрограду.

— **Веридба и Маркиз ди-Рудини.** Што је верење принца Напуљског с кнегињицом Јеленом свршена ствар, има поред краљице Маргерите много заслуге и италијански први министар Маркиз ди-Рудини, који је од почетка симпатисао са оваком брачном свезом принца Напуљског. Краљ Умберто је, из признања, одликовао маркиза ди-Рудинија великим кордоном реда Анунцијатиног, а то је највише одликовање у Италији.

— **Страни листови о верењу.** Тешко би нам било све изнети, што страни листови пишу поводом овог верења; морамо се ограничити само на најглавније. Пештанској штампи, види се, није ова веридба по вољи, а зна се и зашто. „П. Лојд“ употребљава сав апарат, те у више својих бројева доказује, како ова веридба нема никаква политичка значаја, нити ће утицати на положај Италије у тројном савезу. У истом смислу говоре и остали мађарски листови, али су бар сачували пристојан тон. Но Кошутов „Ђетертеш“ хтео је, да буде и овде „паметнији“ од других, те се чуди, како је једна тако стара династија, која води порекло од 1032. године, могла ступити у сродство с црногорском кнежевском породицом! Штета, што у Риму нису најпре заискали дозволу у „паметног“ Фрање Кошута, којом ће се принцезом оженити италијански краљевић. — Руска штампа, без изузетка, поздравља верење и сматра га за догађај од еминентне политичке важности.

„Кад црногорски кнез Никола,“ пише „Новое Время,“ „који увек и свуда ради по интенцијама петроградске владе, кога је пок. цар Александрар III. назвао јединим пријатељем Русије, даје своју ћер католичком принцу, то је факт од значаја. Веридба је свршена са пристанком Русије, што не треба испустити из вида. Јер ма да Русији није потребно, да с Италијом живи у тесном пријатељству, то би таково пријатељство ипак било нова залога за одржање мира у Европи. А скорашњи закључак мира Италије с Абисинијом и верење италијанског краљевића с једном принцезом из словенске владалачке куће, која је тако верно одана Русији, кадра је да тако промени интернацијонални положај Италије, да одржање мира добије још једну залогу.“

Немачком „Kreuzzeitung-“у пишу из Рима поводом веридбе, да се тамо надају од ове везе побољшању одношаја између Италије и словенског света. Руски цар се исто тако радује овом као и кнез Никола, те су с тога остављени на страну сви верски обзири и из Петрограда се неће ништа приговорити прелазу кнегињице Јелене у католицизам. Прелаз ће зацело бити и то скоро. — Лондонски „Стандард“ дознаје из Рима, да је цар Николај II. телеграфисао краљу Умберту, да ће с царицом доћи на свадбу. У том случају би дошао и немачки цар Виљем у Рим.

Интересантно је, шта бивши италијански министар просвете, Мартини, пише у туринском „Пиколу“ о верењу. Вели, да није истина, да је принц Напуљски до сада из начела био противан женидби; он се с тога није пре оженио, што није нашао себи по вољи супругу. Од католичких принцеза слабо је која могла доћи у рачун из политичких разлога; брак, који је имао склопити с ћерком белгијског краља, осујетили су ултрамонтанци, а принцезе англиканске и лутеранске вере нису хтеле да пређу у католичку веру. С тога женидба са црногорском кнегињицом је радосна не само као свеза два срца, која се љубе, него и из политичких разлога, јер она значи успостављање најпотпунијег споразума с руским царем. А да између Русије и Италије толико година није владала онолика запетост, друкчије би се окренули догађаји у Африци. Сви знаци показују на то, да ће кнегињица Јелена донети свом мужу као свадбени поклон Италијанце, што су у ропству код краља Менелика.

— **Кнез Никола — Велики Кнез.** „Аграмер Тагблату“ јављају с Цетиња, да је црногорски кнез Никола I. требао бити проглашен за Великог Кнеза (Grossherzog) о 200-годишњој прослави његове династије. Али како је та прослава одгођена одгођено је и то проглашење, које ће бити до године, кад се буде држала прослава.

— **Србија и верење на Цетињу.** Они, којима иде у интерес раздор између Србије и Црне Горе, и сад су почели протуривати лажне гласове, којима би хтели да помуте слогу обе сестринске државе. „П. Лојд“ и „Н. Сл. Преса“, а поред њих читава легија других србофобских листова телале, како је овај најновији успех кнеза Николе у београдским дворским круговима тобоже изазвао нерасположење. Излишно би било доказивати, да то није истина. Краљ Александар је био међу првима, који је кнезу Николи честитао и у Србији је исто тако симпатично примљена вест о верењу на Цетињу, као и целом осталом Српству.

— **Италијански престолонаследник у Црној Гори.** Живописни положај Црне Горе јако се допада италијанском престолонаследнику, коме је особито мило разговарати са старим јунацима, који су се одликовали у рату са Турцима. Највише и најрадије је говорио са старим Илијом Пламенцем, и потанко је хтео да разгледа све трофеје разних победа. Може се рећи, да се ових дана слила на Цетиње читава Црна Гора, која најодушевљеније поздравља веренике. Принц Виктор Емануил је са разним личностима проговорио и неколико српских речи, те показао велико интересовање да научи српски језик. Кнегињица Јелена писала је италијански дугачко писмо краљици Маргерити, коју зове по италијански „Madre mia“ (мајко моја), те је уверава, да је у Италију не води жеља за сјајним престолом, него љубав према своме заручнику.

Принц Напуљски се ономад са својом верепицом, кнегињицом Јеленом, возао по Цетињу и околини; народ их је веома одушевљено поздравио. У вече, тог дана, био је у стану принца Напуљског ручак, на коме беше читава кнежевска породица више министара и придворне господе и дама.

Јуче, 13. (25.) о. м. принц Напуљски је рано ујутру с великом пратњом ишао у лов на вуке у оближња брда.

Принц Напуљски је у пратњи кнеза, кнегиње, своје веренице и целога дома кнежевског отпутовао био на Скадарско Блато, одакле се већ вратио на Цетиње.

Црквено венчање биће у Бару, а грађанско у Квириналу.

Славље о венчању биће што могуће лепше. На путу по мору из Бара до Јакина (Анконе) пратиће младенце руска и италијанска ратна ескадра. После венчања младенци ће се настанити у Напуљу.

— **Поклон Њег. Величанства цара и краља Фрање Јосифа.** Са Цетиња јављају, да је Њ. В. цар краљ Фрања Јосиф I. поклонио кнегињи Милени два дивна коња из своје коњушнице.

Кнез Никола I. и његова војска.

Црна Гора је под мудром владавином кнеза Николе I. добила стајаћу војску, која ће у миру да се полако изображава у ратној вештини, што ће, кад буде требало, уз урођено црногорско јунаштво, да буде заштита Црне Горе и њене независности. Први позив те војске је 3. (15.) августа о. г. примио црквени благослов, којом је приликом кнез Никола, као што смо већ јавили, држао врло леп говор. „Глас Црногорца“ доноси о том овај извештај:

„Први сазив наше новоустановљене редовне војске већ је на Цетињу.

Данас су млади војници са својијем официрима и својом музиком дошли пред манастир, да у почетку свога рада прими црквени благослов.

За њима је дошао Његово Високанство Господар са Његовом Свјетлости Књажевићем Мирком и пратњом, и одмах је Високопреосвештени Митрополит г. Митрофан, ту на отвореном пољу, отпочео водоосвећење, па је све редове војске благословио освећеном водом.

Иза овог црквеног обреда, Његово Високанство Господар, громкијем гласом, дао је правац и улио дух у ову нашу нову установу слиједећијем ријечима:

Ђецо моја! Наше отачаство, мила моја Црна Гора, опремила вас је Мени, да вас мало приучим у оној урођеној врлини, која је већ подигла до највећег врхунца гласа нашу војничку способност. Ја нијесам овдје сазвао синове Црне Горе да од њих створим проста покретала, него да остану људи од срца и собственог значаја, и да се само усавршe у они рад, који су њихови очеви од свега више љубили.

Господо официри! Ви сте на Моје велико задовољство учили војничку науку у иностранству, и ви сте сигурно проникнути, да свака земља има своје особине, свог народног генија. Ја вам дакле наређујем, да ову овде сакупљену браћу вашу, и ону, која ће ову измијенити, поучавате у духу црногорском на све оне допуне вјештине, реда и знања, које нова школа изискује; а оставите Ми Мога Црногорца у оном своме духу урођеноме, који је нераздјелим од овог горског завичаја, јер би га све друго побркало и помело у оном позиву, за који је Богом и Српством мој драги горштак намијењен.

Ђецо моја! ви ћете у вашим старјешинама наћи праву браћу и ревносне учитеље, а сви заједно у Мога Сина Престолонашљедника Данила, коме сте сви врсници, имаћете друга у оружју и Главног заповједника, који ће се брацки за вас бринути, као за најдражи аманет Мој и свега отачаства.

Да живи Црна Гора!

Да живи Престолонашљедник Данило!

Да живи нова редовна војска!

Војска и сви присутни одазваше се овијем значајнијем очинскијем ријечима Његовог Високанства најодушевљенијем клицањем: Живио Господар!

Овој свечаности присуствовали су царско-руски министар, г. Аргипопуло, и грчки генерални консуо, г. Логотетис.“

Нови Сад, 14. августа 1896.

— **„Наше Доба“** донело је у данашњем броју чланак један пун фраза и пакости, а наслов му је: „У очи нове школске године,“ у коме осуђује наш лист, што је без примедбе пропратио белешку о укидању паралелног I. разреда у српској великој карловачкој гимназији, јер бајаги „Браник“ као „официозни орган српске патријаршије“ не би смео напасти, што се паралелни разред укида. Истини, а не „Нашем Добу“ за љубав имамо да изјавимо ово: Ми смо ту вест донели, како нам је јављена, просто као белешку. Њоме смо констатовали факт, а један стручњак обећао нам је, да ће против тога и опширније писати. Ми дакле, који смо први ову вест саопштили у нашој журналистици, донећемо и стручну оцену о томе укидању, наравно без фраза и пакости, у којима је сарадник „Нашег Доба“ опет стручњак. Ми ћемо чланак о томе догађају донети, а што га већ до сада нисмо донели, кривица је (ако о њој и може бити речи) до нашег штованог сарадника, а не до нас. И онда би се „кривица“ састојала само у томе, што чланак нисмо донели заједно с белешком! Но то би нам опет могао свако замерити, само не „Наше Доба,“ чија је „брзина“ постала фабулозном, јер лист, који је тако „брз“ у јављању вести, да после смрти цара Виљема пише, да му је — здравље окренуло на боље! тај лист, који је пре историјска грађа, нег новине, нема права, да ишта замера другим листовима, кад је у питању — одоцњење. Што се тиче „Нашем Добу“ извесних омиљених израза, на њих се нећемо освртати, јер су они, као излив и доказ пакости пишчеве, већ стереотипним постали. Али једно нећемо оставити без одговора. Ми нисмо официозни орган српске патријаршије. Ми смо орган српске народне слободоумне странке, чијим начелима служимо из убеђења и уверења, и кад је већ реч о „официозности“, онда би баш „Наше Доба“ најбоље радило, да ћути, јер и ћутање је — злато.

Политички преглед.

— **Угарска.** Један полузваничан лист угарске владе одлучно демантује вести, да министар трговине Данијел одступа. Неки опозициони листови ипак држе, да ће Данијел одступити, а да је демантовање у полузваничном листу само забашуривање кризе.

Турчин, како му је требало парче зида, разруши најлепши грчки стуб, и од њега парче узида у кућу од најпростијега и најсуровијега строја. Варварство турско затрпало је небројена драгоцена вештачка дела старога века. И најзнаменитија и најлепша статуа старога века: Венера из Мила, случајно је у двадесетим годинама овога века на острву Мило ископана, али је већ била доста осакаћена.

Кад смо били у Елеусису, био је трећи дан Ускрса, па видесмо како девојке на пијаци Елеусиса играју коло и певају. Но та песма није била грчка већ арнаутска. Елеусис је данас село арнаутско. Познато је, да Арнаута има три вере: они који су ближе Грчкој, ти су православни, и брзо се погрче. Мухамеданаца Арнаута има Шиита и Сунита, и ти се међусобно мрзе. Католика Арнаута има у горњој Албанији, близу Црне Горе. Од њих су се такозване Клименте доселиле у Срем. Арнаути, што су у Елеусису — старци носе још одело грчко-арнаутско са познатим фустанелима. То одело са фустанелима, то је народно одело садањих Грка. И у Атини можеш да видиш по где којега старца у фесу и фустанелима, иначе је ношња у Атини сасвим европска. Него телесна стража краљева носи то народно грчко одело са фустанелима, али богато украшено. Иначе то одело грчке гарде чини на странца комичан утисак, јер са кратким белим кошуљама, које су у многим фалтама сабране, имају потпун изглед сукања — ти војници изгледају као балерине.

Пре него што ћемо оставити Елеусис, ја одем сасвим у близину залива Саламинскога, и ту захитим воде из онога залива што је такову историјску знаменитост имао. Особити је то осећај за мене био, кад сам помислио да је у том мору, међу тим горама, пре више од две хиљаде година била славна морска битка саламинска!

Враћајући се из Елеусиса кад је сунце почело седати, имадосмо диван изглед. Ту смо у најлепшем осветлењу, при заходу сунца могли видети знамените брегове: Парнас, Пентеликон, Химетос. Наш фијакер је био Грк, и није знао другога језика, па то је било муке с њиме се разговарати. Ја га по где-што, што сам знао запитам грчки, али он кад стане одговарати, ја тек где-коју могу да разумем. Питам га и по други и по трећи пут, па кад видим да га не могу разумети, а ја га манем. Тај фијакер био је доброћудан Грк. На путу је више пута стао па набрао мирисавога цвећа па нам га је давао. Питао сам га, да ли је он „Јелин“ или „Арнаутин“? на што он рече: да је Јелин, али да разуме арнаутски. Питао сам тога фијакера зато, је-ли Јелин или Арнаутин, јер знам да у Атини има доста фијакера Арнаута, али ни један неће да је Арнаутин, него Јелин. У опште православни Арнаути (Тоски) у Грчкој, чим обуку капут и науче говорити грчки, неће више да су Арнаути већ Грци, и ти Арнаути, којих је знатан део становништва био у Грчкој, готово да су већ сасвим прешли у Грке; још по селима као у Елеусису чује се где-где арнаутски језик и арнаутска песма, иначе се Арнаути сасвим губе и преливају у Грке.

Кад изађосмо, на десно иза брегова што су према заливу Саламинском, таки угледасмо планине око Атине, а затим скоро и Атину са Акрополисом.

Пред Атином видесмо више дворских кочија пред једним летњиковцем; рекоше нам да је краљ Ђорђе са краљицом у посети у тој вили. Био сам ту у близини краља Ђорђа и краљице Олге. Нисам их могао видети, јер су дуго остали у тој вили, а желио сам их видети, јер је прошло 28 година, како сам их видео за време московске изложбе г. 1867. кад сам им био представљен у Петрограду. Тада су обоје били млади, а сада је краљ Ђорђе већ деда, а краљица Олга мајка!

Моје и мога сапутника бављење у Атини било је ограничено. Морадосмо хватати везу француске лађе, што иде у Солун.

Кад се враћасмо у Солун, нисмо имали повољно време. Полазећи из Пиреја, већ после подне почело је море бити немирно, а кад смо били за ручком (око седам сати у вече) дизали се таласи већ на високо, а кроз прозоре гледао си како се море бели од пене. Моме сапутнику, који је иначе свагда при добром апетиту био, некако није баш пријало јело. Таки иза ручка остави салон. Ја сам још у салону читао, кад наједаред видим да се салон испразнио. Бура је све већа бивала. Кроз салон нисам могао већ право ићи, већ сам се батргао и морао хватати за астале и стубове да не паднем. Одем доле у кабину. Ја и мој сапутник имали смо кабину једну до друге. Врата, која су нас растављала могла су се отварати, те се из једне кабине могло ићи у другу.

У доњем боју, где су кабине, ту је већ био јаук жена и деце од морске болести. И мој сапутник је већ био готов: ту су биле већ све последице морске болести, и ја сам му морао асистирати. И

— **Србија**. После дугих преговора између угарске и српске владе, и после комисионалнога прегледа свиња у Србији, отвориће се граница Угарске за увоз српских свиња. Затварање границе је извршено неправедно и против трговинског уговора, који постоји између Србије и Угарске, те је тиме нанесена осетна штета краљевини Србији, којој је извоз свиња врло знатан извор за доходак. Мотиви, са којих је угарска влада затворила границу, врло су добро познати, а исто тако и последице, које је то затварање имало по Мађаре. Сад се сами мађарски ветеринари уверили, да у Србији не влада свињска болест, те од сада угарска влада сигурно неће тако лако затварати границу. Огорченост, која је у Србији завладала против Мађара услед неправедног затварања границе само тако неће бити већа, ако се у будимпештанским меродавним круговима не буду слушале информације шовинистичких листова који су и онда тврдили, да у Србији влада свињска болест, кад је чак и мешовита комисија нашла, да те болести нема, — већ ако се лојално испуњава трговински уговор који и онако доноси више користи Угарској, него Србији. — О путовању краља Александра јављају из Београда ово: Краљ ће се бавити у Смедереву до конца августа, па ће онда отићи на свечано отварање Ђердапа, које ће се свршити 2. септембра. После отварања Ђердапа вратиће се у Београд, а октобра месеца је у изгледу пут краљев у Рим, којом би приликом краљ посетио и папу Лава XIII. Што се тиче пута краљева на Цетиње, тај пут као да је одложен до друге половине октобра, но није сасвим напуштен, као што су то бечке и пештанске новине злурадо разгласиле.

— **Криза у Бугарској**. Званични кругови из Софије уверавају, да нису истинити гласови о министарској кризи, у колико се они односе на ратног министра Петрова. Тако јавља и „Новој Сл. Преси“ њен софијски дописник. Али при свима званичним уверавањима криза ипак постоји, а то се види отуд, што је Драган Цанков позват у манастир Рило, где се сада бави кнез Фердинанд. Наиме, говори се, да и Стојилов хоће да поднесе оставку, јер неће да влада без Начовића. Да ће ратни министар, пуковник Петров, одступити, то је сигурно, јер је поред тога, што га не трпе у Петрограду, и на двору софијском persona ingratissima, и то због своје супруге, коју кнегиња Марија Луиза не трпи. Пуковник Петров је у министарском већу, кад је био говор о том, да-ли ће отац кнегињин, војвода од Парме, пристати на прелаз принца Бориса у православље, отворено рекао: „А шта нас се тиче тај католички занешењак?“ То је још увећало мржњу двора према Петрову, коме сад само траже згодна заменика.

Новости из места и из народа.

Нови Сад, 14. августа 1896.

— **Школски савет** сазван је у редовну седницу за суботу 17. (29) августа т. г.

— **Освећење пакрачке саборне цркве.** Из Пакраца нам јављају, да је оправка саборне цркве већ при крају и да ће се освећење обавити најдуже 15. (27.) септ. т. г. Пре самог освећења издаће се програм свечаности, но овим се раније јавља свима, који би хтели овој свечаности присуствовати, нека се због станова јаве „Одбору за приређивање свечаности“. А ко би хтео песмом, којим инструментом или декламовањем учествовати, нека се од данас надуже за 14 дана јави „Добротворној задрузи Српкиња Пакрачанки,“ која ће на дан освећења у вече да приреди забаву са игранком.

— **Јавно предавање и очигледна настава о пчеларењу у Топчидеру.** Професор ср.-карловачке гимназије и чувени српски пчелар, Јован Живановић, који је више расправа о пчеларењу написао, држао је у прошли петак и суботу у београдском Топчидеру, на позив управе „Пчеларско воћарске задруге у Београду“ јавно предавање, скопчано са очигледном наставом, што ће на сваки начин много утицати, да се и ова привредна грана у Србији још боље унапреди. Пошто је у то доба била у Београду и учитељска скупштина, то су ово предавање и многи учитељи посетили, јер, тако рећи, исто је у првом реду за учитељство и приређено.

— **Српска песма и Хрвати.** Загребачки „Обзор“ доноси у 188. броју из Нове Градишке допис, у коме неки „згољни“ патријота хрватски јавља, како се ново-градишкански предстојник Трнски усудио, да на неком концерту тражи да се свира „Весела је Србадија“! Дописник са задовољством додаје, како су Хрвати српску песму пропратили са „Abzug!“ и са звиждањем, но да је та домонстрација била више наперена против Трнског, него против српске песме. — Ово је заиста добар изговор, али биће да је било сасвим обратно. У исти мах, кад се хрватски листови туже на гоњење хрватске песме на Малом Лошињу — где је Хрвата далеко мање према Талијанима, него Срба у Новој Градишци према Хрватима — показују браћа Хрвати оволико толеранције према српској песми, а онда још увијају своје нападаје у којекакве изговоре!

— **Беседу с игранком** приређује српска ковиљска омладина у Ковиљу, на дан Вел. Госпојине, 15. (27.) августа о г. у дворани Н. Николића. I. Распоред: 1. Товачовски: „Долине тутње,“ пева мешовити збор. 2. „Пој славују пој,“ певају Никола Коларов и Славко Шпирта. 3. Димитријевић „Вече“, пева мешовити збор. 4. „Мирјано,“ пева гђа Софија Ранковићева. 5. а) Маринковић „Вилинско коло“ и б.) Пачу „Коло“, из ком. „Наши сељани“, пева мешовити збор. 6. „Француско-пруски рат“, шаљива игра у једноме чину, од Косте Трифковића. II. Игранка: већином српске игре.

— **Беседу са игранком** приређује српска читаоница у Арач Врањеву уз пријатељско суделовање српске Старо-Бечејске ђачке омладине у великој гостионици на Велику Госпојину, 15. (27.) августа. Распоред: I. 1. „Србине“, од Доубека, пева мушки лик 2. Говори: г. Вл. Боберић, богослов. 3. „Плови“, од Лисинског, пева мешовити лик. 4. „Пред вечити мрак“, од Ј. Грчића, декламују Ђ. и М. Соколовић гимназисте. 5. „Опроштај,“ осмопев од Кухача. 6. „Пастирска песма“, од Цеа, пева меш. лик. 7. „Шетња једног стенографа по вашару, од Љ. Ненадовића, декламује Б, Милошевић. 8 „Из моје домовине“, III. руковет, од Ст. Мокрањца, пева мешовити лик. II. Игранка.

Новости са стране.

— **Руски царски пар у Бечу.** Сутра, у четвртак долази руски царски пар у Беч. Приреме за дочек високих гостију су ванредне и дочек ће бити веома сјајан. Његово Величанство цар и краљ већ је стигао у Беч, да се спреми за дочек, у ком ће учествовати и Њено Величанство царица и краљица Јелисавета, само што неће бити на свечаној представи у опери, јер од смрти Свога јединца, престолонаследника Рудолфа, не посећује позоришта ни забаве. Још пре две недеље добио је руски царски кабинет налог, да накупује много украса и поклона, који ће се раздати које уз пут, које у Бечу; само ти поклони вреде више од милијон рубаља; исто тако пашће киша ордена, јер се из Петрограда носе читави пакови ордена. — Из Београда јављају, да ће у Беч ићи, да присуствују при дочеку, и тамошњи руски посланик, барон Розен, аташе истог посланства, пуковник барон Таубе, и саветник посланства Некљудов. — Из Бечa јављају, да ће наш владар именовати цара Николаја II за шефа 61. (темишварског) пешачког пука. Шеф тога пука био је и отац цара Николаја, пок. цар Александар III. Цар Николај II. ће свој пук већ сада приликом параде на Шмелцу, провести испред Његовог Величанства цара и краља.

— **Емил Оливје о 1870—1871. год.** Један сарадник листа „Жил Блаз“-а походио је ономад бившег француског министра председника, Емила Оливјера, те између осталога разговора поведе се реч и о рату с Немцима г. 1870—1871. Том приликом рече Оливје ово: „Ратни план, због кога се цару толико пребацивало, што су војни корпуси онако раштркани били на граници, натурио нам је аустријски ђенерал-штаб. Да, наша војска постављена је по плановима надвојводе Албрехта, да би му могла лакше пружити руку, кад дође на чело аустријске војске. Да може дакле пружити руку надвојводи Албрехту, наша војска требала се концентрисати десно, али пошто надвојвода није дошао, морала се концентрисати лево, и поставило се против Немачке 300.000 најбољих, најратоборнијих и најодушевљенијих војника на свету. Ми смо имали све услове победе за нас. Немци нису могли довршити своју мобилизацију пре 9. августа (датуми су по рим. кал. Ур. „Бр.“), а ми смо већ били готови 3. јула. У Мецу стајала је готова за марш војска од 280.000 момака. Одмах за тим наређени марш била је наша прва погрешка, која је била повод за све друге. А то је била погрешка царева. Ми смо требали само да пређемо преко реке Саре, али цар то није хтео. У Сарбрикену није се могао одржати у седлу и пао је у пола онесвешћен у наручја свога ађутанта. Цар је патио од камена, није имао снаге да сам врши команду, а није дозволио, да место њега ко други командује. Лебеф је преклињао цара, да му дозволи, да даде заповест, да се војска крене у пуној мобилизацији, и која не би могла ни прихватити борбу. Лебеф је молио, претио, и најпосле рече, да ће себи просвирати куршум кроз главу, али све беше узалуд — цар не хтеде пристати. Другу погрешку учинио је ђенерал Фросар, а трећу, управо злочин, извршио је Базен, који је играо билијара онда, кад је требао да буде на бојном пољу. Најпоследња пак погрешка учињена је у министарском савету, која је Француску повукла у пропаст, а том министарском савету председавала је царица. За то су одговорни Паликао и његови другови. Сад је за цео свет била ситуација јасна. Цар је хтео да се са својом последњом војском повуче у Париз. Мак-Махон је молио, да му се дозволи, да своју војску поведе тамо. И принц Наполеон видео је јасно, али се само царица није дала поколебати. Услед погрешног династичног рачуна пошло се у Седан, док се једино у Паризу могло бранити царство. На послетку, рече Оливје, да су га пре 26 година фанатични бонапартисте срушили с разлога, што је одлучно захтевао, да се болесни цар врати у Париз, а војсци да даде врховног команданта. Ова изјава Оливјерова много што-шта објашњава, што до сад није било јасно: а у првом реду: како се онако јадно могла скљокати стара, дивна француска војска пред два три ударца немачке војске. Али кад је врховни командант био савршено болестан и немоћан, у команди услед тога не беше јединства, а сву државну власт, па чак и врховну војену команду, имала је у рукама једна слаба и сујетна жена, онда апсолутно друкчије није могло ни испасти, него што се збило! Да је цар у истини пошао у Париз место у Седан, можда би се, под заштитом оне војске, која је тамо пропала и уз веште официре, који би онда остали били на расположењу, мало друкчије могао образовати народни отпор, него што се то могло учинити под управом невојника Леона Гамбете, ма да је иначе и тај отпор био задовољавајући. Немци се онда, заиста не би могли башкарити по Француској, као што је то после било, А да не беше болести цареве и услед тога његове тврдоглавости, тешко да би се икад било чуло и за Вајсенбург, Верт, Мар-ла-Тур, Гравлот, Штрасбург и Мец, а камо-ли за Седан!

— **На испиту.** Професор: Господине кандидате, шта је то „епитропија“? — Кандидат: „Мислим, да је то болест, што наличи на епилепсију.“ — Проф.: „Није сасвим тако.“ — Канд.: „А, сад знам, једна врста капље“. — Проф.: „Ви епитију бркате с апоплексијом.“ — Канд. (већ се зноји): Рекао бих, да је епитропија повећавање организма, отприлике што и хипертрофија“. — Проф.: „Није добро. У осталом ништа не чини, ако не знате. „Епитропијом“ назива себе — усташки одбор на Криту.“

НОВИЈЕ.

Беч, 13, августа. Удова престолонаследница Стефанија стиже сутра овамо, да учествује при дочеку руског царског пара. И вереник надвојвоткиње Марије Доротеје, војвода Филип Орлеански, долази тога ради овамо. — По предлогу подградоначеоника дра Карла Луегера одобрен је издатак од 25.000 фор. за украшење вароши приликом доласка руског царског пара.

Београд, 13. августа. Први ађутант краљев, артилеријски потпуковник Илија И. Ћирић, како се говори у дворским круговима, скинут је са свога места на директну заповест краљеву и стављен је просто на расположење. — Ћирић је одмах отишао из Смедерева, где је сад краљ. (Потпуковник Ћирић био је један од најглавнијих учесника при државном удару год. 1893., кад су регенти и либерални министри били затворени у краљеву конаку. — Ур. „Бр.“)

Петроград, 13. августа. Руски царски супружници су отпутовали данас у 11 с. пре подне из Петерхофа железницом преко Варшаве у Беч.

Трговина.

Извештај семенарске радње Војина Јовановића у Новом Саду.

Нови Сад, 14. августа 1896.

На нашој пијаци бива све живље.

Цене се рани побољшавају, произвођачи довозе јаче, те је промет ове недеље био много јачи но прошле.

ја сам имао морску болест, са страшним мукама, само нисам имао никаквих последица — што је много горе. Бура је трајала све до једнога сата после по ноћи. Велика је лађа шкрипила у свима деловима, као да ће се у хиљаду комада распасти. Таласи се дизали страшно високо. Ја сам, по мом обичају на мору, легао на леђа, и то ми је ублажило страшне муке. После једнога сата кад се море мало утишало, задремао сам, а у зору заспао. Погледам у другу кабину — и мој сапутник спава.

Као успомену на претрпљену буру, купим фотографију од те лађе. Била је то лађа са именом „Niger,“ и ја испод фотографије дам написати, да сам ноћу од 17. на 18. април 1895. на тој лађи буру претрпео.

При лепом јутру приближивали смо се Солуну. Видесмо опет Свету Гору, а даље Олимп. Што се ближе иде Солуну, то лепше изгледа понорама Солуна. Да Солун дође под цивилизовану владу, могао би се такмачити с Напуљом. Пред Солуном мој сапутник др. Марковић ме учини пажљивим, да се на катарци лађе вије жута застава, и да то може значити турски карантен. Ја се укочим од страха. Но то би нам још фалило да 10—15 дана у прљавом турском карантену морамо остати! Сав узбуђен одем капетану да га питам, но он ме утеши, да је жута застава само формалност да санитетска власт дође на визитацију. Прође све на миру — quitte pour la peur!

У Солуну одемо у аустријски конзулат да визирамо пасоше. Ту добијем натраг моје несретне књиге, али морадох неких пет форината ђумрука платити.

У Солуну разгледамо још оно што у поласку за Атину нисмо видели. Разгледамо џамију где је гроб св. Димитрија. Та џамија, то је била некад лепа хришћанска црква. Види се леп мозаик али су га Турци као и у Софији и Цариграду замазали кречом.

Један хоџа води странце кроз мрачан ходник, те се онда дође у неку малену сасвим мрачну ћелију где горе кандило. Ту је гроб св. Димитрија, и над гробом стоји неко хришћанско распетије. Хоџа како је показао гроб, те нас извео у џамију, таки пружи руку за бакшиш, а кад добије бакшиш, иште још приде. Разгледали смо и џамију, некад цркву св. Ђурђа, али нисмо унутра улазили. Разгледамо још једанпут славолук цара Адријана, прођосмо дугачку чаршију и дођосмо натраг у хотел „Colombo.“

При мом бављењу у Солуну, ја сам се надао да ћу у тој великој вароши наћи и српскога елемента. Нема сумње да у Солуну има српскога елемента, као што је и околица српска, али у самој вароши, по улицама, ја нисам чуо српске речи. Мени је врло жао што ми је било одмерено време, те нисам могао потражити Србе солунске, и што нисам могао правити који излет у околицу солунску да упознам српски елеменат. Данас у Солуну има српских школа, има српска гимназија. Од велике је важности, што српска влада те српске школе у Солуну потпомаже. Солун ће можда и у будућности играти важну улогу за Српство, као што је играо у прошлости. Око Солуна врзе се стара историја српска, кад је српска држава најмоћнија била. У оно доба српске славе, српски владари нису се бринули за Босну и Херцеговину, већ за Македонију и Солун. Ако би кад год Солун српским постао то би било од неизмерне важности. Велико море би било отворено српском народу, па кад се узме да је и неки део јадранскога мора српски, и да је Црна Гора већ изашла на море — то се отвара велика перспектива Српству. Ко то доживи! Qui vivra verra! —

Железнички воз из Солуна за Београд иде свако јутро, и тако мишљасмо да ћемо морати ноћити у Солуну, и тек сутра у јутру кренути се железницом кући. Али чули смо да се једаред недељно, и то четвртком креће воз у вече, те се у Нишу састаје са цариградским „Express“ возом. Тај дан је био баш четвртак, и тако смо могли место у петак у јутру, у четвртак у вече поћи из Солуна.

У јутру били смо већ далеко иза Скопља и близу Куманова. Кад смо дошли у Ристовац, прву станицу у Србији, одахнусмо: били смо у Европи! Око два сата били смо у Нишу, и ту седнемо на цариградски „Express,“ и после 8 сати у вече били смо у Земуну, и ја се опростим са мојим сапутником дром Марковићем. У десет сати био сам у Н. Саду.

Било је хладно и кишовито време. Моја супруга послала ми је на железницу бунду, а кад кући дођем, фуруне наложене. Каква разлика! Прекјуче у јутру још у Атини, где се могло ићи у кошуљи, а у Н. Саду ложе се фуруне!

Код куће при вечери рекох својој породици: Јуче у ово доба био сам још у Солуну, па где је чак Солун! Има српска изрека: до Солуна, сто сомуна!

Цене су биле ове:

Шеница прва роба 6 фор. 20—30 а по где-која је плаћана и 40 новчића; средња каквоћа 6 ф.—6 ф. 10 н. Наполица 5 ф. 80—90 н. Кукуруз прва роба 3 ф. 20—25, н, понекоја количина плаћала се и 3 ф. 30 н. Средња роба 3 ф. 10—20 н. Јечам према каквоћи од 3 ф. 10—40 н. Зоб 4 фор. 80 н. прва роба, лошија 4 фор. 60—70 н. Горушица 3 фор. 10—30 нов. Пасуљ бели (пасуљица) 6 ф. 20—30 н., крупни 6 фор., жути криван 5 ф. 50—80 н. Све по 100 кила.

—

Течај вредности новаца на берзи у Будим-Пешти 14. августа 1896.

Ц. кр. дукати (нови)	5 ф. 65 н.
„ „ „ (стари)	5 ф. 64 н.
Дукати од 20 франака	9 ф. 50⁵ н.

Огласи.

Школска објава.

У српску мушку учитељску школу пакрачку уписиваће се учитељски приправници, у сва три разреда, слиедеће школске године од 29.—31. августа, а пријемни испити држаће се од 1.—3. септембра т. г. по р. к., сваки пут од 8—12 часова прије подне.

Поправни испити обавиће се 4. септембра прије подне. Ко се не пријави најзад до 10. септембра, не може бити примљен без дозволе Високославног С. Н. Ц. Школског Савјета.

Ко жели бити примљен у ову учитељску школу, дужан је поднијети управи:

а) Крсни лист, који доказује, да је Србин православне вјере и да је навршио 15. годину живота.

б) Свједочанство о свршеној доњој реалци, доњој гимназији, реалној гимназији, потпуној вишој основној или овима одговарајућој школи, са барем довољним успјехом.

в) Лијечничко свједочанство, да је душевно и тјелесно потпуно здрав и за учитељско звање способан.

Пакрац, 28. јула (9. августа) 1896.

295 3—3 **Управа.**

Једина најпријатнија за узимање, природна минерална вода је за отвор

Фрање Јосифа
ГОРКА ВОДА,

то је **краљица свију горких вода**; и по свима је лекарима топло препоручена.

Ова је вода добила 10 златних медаља на најзнаменитијим изложбама; а распрострањена је по целом свету.

Изрично се умољава поручити:

Фрање Јосифа горке воде

а све друге наслове као: „царска или будимска горка вода“ избегавати.

Дирекција за разашиљање у Будимпешти (Váczi-utcza 18).

У Новом Саду је заступник:

85 6—6 **Тајбнер и друг.**

Стечај.

На новоустановљено место на срп. вероисповедној школи у Фелдварцу (бачком) расписује се стечај. —

Годишња је плата учитељу 400 фор. (а у изгледу је, да ће се плата ускоро са 144 ф. 50 н. повисити, пошто сви местни учитељи такове плате уживају), у име стана 100 фор; у име зимњег огрева 50 фор; за чишћење школе 30 фор. и за писарину 10 фор. 50 н. —

Изабрани учитељ имаће све школ. уредбом прописане предмете предавати у оним разредима, које му местни школски одбор доделио буде. Осим тога дужан ће бити за ту наплату пофторну школу држати, и недељом и празником као и на пређеосвећеним литургијама у једној певници појати и сву старију мушку децу у црквеном појању обучавати.

Жели се, да се дотични лично пријави и да је ноталном појању вичан.

Молбенице са сведочбама ваља упутити на местни школски одбор.

Рок за поднашање молбеница је 4 недеље од дана првог увршћења овог стечаја у званични лист „Српски Сион.“ —

Из седнице школског одбора, држане у Фелдварцу, 28. јула (9. августа) 1896.

Богдан Поповић — опш. старешина. **Стеван Кирић** — председник.

299 3—3

Школска објава.

У српској учитељској школи сомборској започиње се школска 1896/7. година 1. септембра по ст. календару.

У смислу наредбе Високосл. Школског Савета течај школски траје четири године.

У учитељску школу примају се:

а) за приправнике младићи православне вере, здрави телом и душом, смерни и благе нарави, који су петнајсту годину навршили и четврти гимназијални, четврти реални или четврти разред грађанске школе с довољним успехом свршили.

Такође могу бити примљени и они, који немају сведочанства од овог разреда, али ће дужни бити овде пријамни испит полагати из науке вере, срп. језика, историје, географије и рачуна у обиму у колико се у грађанским школама исти предмети предају.

б) за приправнице примају се Српкиње православне вере, које су четрнајесту годину живота навршиле и IV. разред српске више девојачке школе с добрим успехом свршиле, а при том су здраве и примерног моралног владања.

Једни и други имају пријамни испит из славенског читања, молитава, из рачуна и малог црквеног појања овде с добрим успехом положити. — Ученици и ученице из школа, где се не учи српски језик, полажу још пријамни испит из срп. језика, а они, који немају оцену из мађарског језика, показати имају да знају мађарски читати.

Сваки, који у овај завод ступити жели, дужан је са собом донети крштено писмо, лекарску сведочбу о добром здрављу и сведочбу о свршеним горенаведеним или вишим школским разредима.

Они, који су пре једне или више година школу оставили, морају донети са собом сведочбу свога пароха о моралном и религиозном владању свом.

Женске имају још неизоставно донети писмену изјаву својих родитеља или добротвора, да ће их они за време бављења у овом заводу о свом трошку издржавати, на којој изјави мора бити и потврђење месне политичне власти, да су дотични доиста у стању своју обвезу испунити.

Стан и храна само се у приватним кућама, са знањем и одобрењем управитељевим, или по препоруци овога, погодити може.

У Сомбору, 1. августа 1896.

294 2—2 **Н. Ђ. Вукићевић,**
управитељ српске учитељске школе сомборске.

Стечај.

Перлеска среска штедионица деоничарско друштво потребује једног стручног контоаристу односно подкњиговођу, који ће имати прилике да се поред главног књиговође у двојном књиговодству извеђба.

Плата ће по способности одређена бити, но више од 500 фор. не.

Рок стечаја излази 10-ог септембра п. н. календару.

Понуде ваља управити на горе означену штедионицу.

Перлеска среска штедионица деоничарско друштво.

303 2—3

СПЕЦЕРАЈСКА ТРГОВИНА

Јована С. Мијића
у Митровици

потребује два млађа спомоћника, који би могли одмах ступити. 302 2—3

---

535. sz. b. v. 1896. 310. 1—1

Árverési hirdetmény.

Alulirt birósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhirré teszi, hogy az ujvidéki kir. járásbiróság 1896. évi 2091. számu végzése következtében Dr. Jankovits Pál ujvidéki ügyvéd által képviselt Schvarczer János M Rothvaszer czég ellen 139 frt. 56 kr. s jar. erejéig foganatositott kielégitési végrehajtás utján lefoglalt és 403 frtra becsült bolti árukból álló ingóságok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek az ujvidéki kir. jbiróság 4207./1896. számu végzése folytán 139 frt 56 kr. tőkekövetelés, ennek 1894. évi deczember hó 21. napjától járó 6% kamatai és eddig összesen 18 frt 30 krban biróilag már megállapitott költségek erejéig Petrováczon alperes üzletében leendő ezközlésére 1896. évi **szeptember hó 3** napjának délután 4 órája határidőül kitüzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet igérőnek becsáron alul is el fognak adatni.

Kelt Ujvidéken, 1896. évi augustus hó 21. napján.

Basch Sándor,
kir. birósági végrehajtó.

СРПСКА БАНКА
У ЗАГРЕБУ

АКЦИЈСКИ КАПИТАЛ 9,000.000 КРУНА.

ПРИМА НОВЧАНЕ УЛОГЕ

НА ШТЕДЊУ И ПРИПЛОД

ЗА КАМАТУ ОД 4% ЧИСТО.

(БЕЗ ИКАКВИХ ПОРЕЗА ИЛИ ОДБИТАКА).

Могу јој се слати и страни новци, које она под најповољнијим условима преобраћа у аустр. новац.

Осим тога Српска Банка ради све солидне банковне послове и извршује их тачно и брзо.

411 38—52

Трговачка-Академија у Грацу.

Академија почиње 15. септембра т. г. своју тридесетчетврту школску годину.

Трогодишње похађање школе а и једна припремна класа за оне, који се још у академију не могу примити.

Који сврше овај завод имају право на једногодишњу војничку службу.

Течај Абитуријената. Једногодишњи трговачки течај (курс) за оне, који су свршили средње школе, те се са свим одају на трговачко поље или који хоће да уз великошколску науку и трговачку струку изуче.

Извештаји у погледу **примања** и **препитања**, као и опширан програм може се добити код **управе трговачке академије у Грацу.**

А. Е. пл. ШМИД
управитељ.

243 6—8

---

288 5—3

НИКОЛЕ КАПАМАЦИЈЕ ПРИВ.

ТРГОВАЧКА ШКОЛА И ПАНСИОНАТ У БЕЧУ.

(Адреса: N. Kapamadžija, Wien, VI. Mariahilf, Millergasse 43.)

Циљ је ове школе, да младиће, који немачки знају, обично за 2 године у трговачким наукама тако обучи и усаврши, да буду способни у сваком трговачком или фабричком комптоару, у банкама или новчаним заводима ваљано радити. Они ђаци пак, који без икаквог знања немачког језика у школу ступе, морају прво немачки научити, па онда тек могу бити редовни ђаци.

За зрелије младиће са добром школском припремом и знањем немачког језика постоји једногодишњи стручни курс (Einjähriger Fachcurs), у ком се горе поменута циљ за 10 месеци може постићи

Срби-ђаци имају осим редовних предавања (која су чисто на немачком језику) и засебну наставу, где свестрано и темељно уче немачки језик и по нешто од других предмета које на српском, које на немачком језику.

Школарина износи (осим 2 фор. уписнине) 100 фор. а. вр. годишње, а може се и полугодишње унапред платити.

Књиге стају од прилике 10 фор.

У свези са школом и у истом здању постоји и новоуређени

ПАНСИОНАТ

где су ђаци не само у брижљивој нези и под строгим надзором добро смештени, него и засебну поуку како у немачком језику, тако и у осталим трговачким наукама добивају.

На жељу родитеља смешта директор ђаке и у приватним кућама на стан и кост.

Школа почиње 4 (16.) септембра.

Програми се шаљу на захтевање бесплатно.

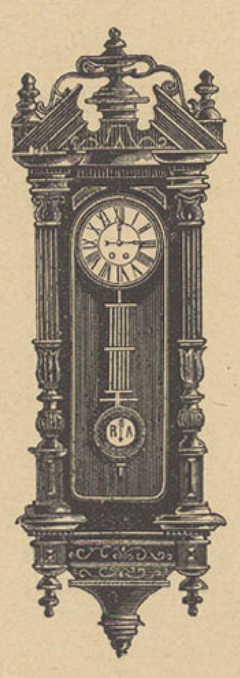

Адолф Екфелд

јувелир и сајџија

у Новом Саду

главна улица, број 7., преко пута од лебарске улице

продаје сву сребрну и златну робу, коју је од стечајне масе Филипа Шосбергера купио, испод фабричне цене.

Нека дакле нико од поштоване публике, којој ова роба потребује, не пропусти ову прилику и, док робе на стоваришту буде, нека се за мали новац са сребрном и златном робом снабде.

304 1—10

Власник и издавалац: Дружина Браника. **Одговорни уредник Др. Бранислав Станојевић.** **Штампарија Браће М. Поповића у Новом Саду.**